

RAADSVOORSTEL

DATUM	27 juni 2024
DOCUMENTNUMMER	24.0000630
PROCESNUMMER	ZK24000903
PORTEFEUILLEHOUDER	M. van Kampen
PROGRAMMA	Programma II: Welzijn & Zorg
BELEIDSVELD	Inkomensvoorzieningen
ONDERWERP	RV Zienswijze jaarstukken 2023 en concept begroting 2025 WerkSaam
AANLEIDING	<p>In de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen 2019 (FUGR2019) die door uw raad in februari 2019 zijn vastgesteld, staat dat de Gemeenschappelijke Regeling (GR) jaarlijks voor 15 april de (concept) jaarstukken en de (concept) begroting aan de gemeenteraden aanbiedt. De gemeenteraden geven uiterlijk 25 juni hun zienswijze af aan het algemeen bestuur. De GR'en zijn geïnformeerd dat dit jaar besluitvorming in de raad van Koggenland op 27 juni 2024 plaatsvindt.</p> <p>Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. De bedoeling van deze wetwijziging is dat de gemeenteraden meer invloed hebben op de gemeenschappelijke regeling. De gewijzigde wetgeving heeft een invoeringstermijn van twee jaar. Een van de wijzigingen heeft betrekking op de termijnen voor de indiening van de kadernota en (ontwerp) begroting. Regionaal is afgesproken dat tot en met de Begroting 2025 nog uit te gaan van de eerder afgesproken aanleverdata.</p>
KADER	De Wet gemeenschappelijke regelingen, de Gemeenschappelijke Regeling van WerkSaam Westfriesland, Besluit Informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen en de FUGR 2019.
WIJ STELLEN VOOR	<ol style="list-style-type: none">1. Een positieve zienswijze af te geven op de jaarstukken 2023 van WerkSaam Westfriesland;2. Een positieve zienswijze af te geven op de concept begroting 2025 van WerkSaam Westfriesland en deze Gemeenschappelijke Regeling verzoeken om inspanningen te doen voor mogelijke bezuinigingen;
BEOOGD RESULTAAT	Via een zienswijzeprocedure worden wordt de gemeenteraad tijdig in positie gebracht om te kunnen bijsturen (kaderstellende rol).
ONDERBOUWING	<p>1. Een positieve zienswijze af te geven op de jaarstukken 2023</p> <p><u>Jaarstukken 2023</u></p> <p>Het jaar 2023 stond voor de GR WerkSaam in het teken van anticiperen op de vele ontwikkelingen die maken dat de bedrijfskosten stijgen en de subsidies dalen. Te denken valt aan de fors gestegen loonkosten. Enerzijds door indexering en anderzijds door het aanpassen van de cao. En door het voortdurend dalen van de Wet sociale werkplaats (Wsw)-medewerkers en de toename van het aantal medewerkers met een Beschut Werk-indicatie wordt het steeds moeilijker om zwarte cijfers te behouden. Met het project WerkSaam 2028, waarover de Raden zijn geïnformeerd, zoekt WerkSaam nu al naar oplossingsrichtingen om efficiënter te werken en maatregelen te nemen die leiden tot het garanderen van een goede omzet én een goed resultaat.</p>

Ook wordt ingezet op het uitbreiden van het aantal publiek-private, en publiek-maatschappelijke samenwerkingsverbanden. Vooral met publiek-private samenwerkingen probeert WerkSaam de arbeidsmarkt te bewerken en ondernemers meer bewust te maken van het werken met kwetsbare mensen. De doelgroep wordt steeds kwetsbaarder. Er is bij het cliëntenbestand van de bijstand in het merendeel van de gevallen sprake van forse multiproblematiek. Voor het eerst in jaren zien we dan ook dat het cliëntenbestand niet meer daalt. Bij WerkSaam was sprake van een lichte stijging van 17 uitkeringen over het jaar 2023. Om mensen die al langer een uitkering hebben aan het werk te helpen, is meer aandacht en intensievere ondersteuning nodig. Hier zet WerkSaam vol op in.

Doeltreffendheid

In 2023 zijn niet alle gestelde doelen behaald. Dit is verklaarbaar en legt WerkSaam goed uit. WerkSaam zet daarnaast in op samenwerkingen en organisatieveranderingen om de dienstverlening te verbeteren. Hieronder staan per programma de doelstellingen (schuin gedrukt) en of deze al dan niet zijn behaald.

Programma Arbeid

Het programma arbeid gaat over participatie, re-integratie, de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en Beschut werk.

De gemiddelde uitkeringsduur is 10% lager dan in het voorafgaande jaar

De doelstelling ten aanzien van de verlaging van de gemiddelde uitkeringsduur is niet behaald in 2023. Toch is een verlaging van 7,7% van de uitkeringsduur een positieve ontwikkeling. In het begin van het jaar was de gemiddelde duur nog aanzienlijk hoger dan in 2022, echter is door een andere re-integratieaanpak gedurende het jaar de daling steeds verder ingezet.

85% van de cliënten heeft een actuele voortgangsrapportage

In het afgelopen jaar is gestuurd op actuele voortgangsrapportages. Er wordt meer aandacht besteed aan de client. Dit heeft geleid tot een kleine verbetering. Verdere verbetering is te vinden in het tijdig opstellen van de rapportage. Het administratieve proces kent veel stappen waardoor de termijn wordt overschreden.

De doorlooptijd van aanmelding tot Plan naar Werk is 10% lager dan in het voorafgaande jaar

Er is een succesvolle pilot van de gezamenlijke intake bij jongeren geweest. Deze is gedeeltelijk opgeschaald naar de doelgroep 27+, welke bij de aanvraag hebben aangegeven over arbeidsvermogen te beschikken. Daarnaast wordt er een andere aanpak toegepast bij jongeren, waarvan al in de zoektijd helder is dat zij arbeidsvermogen hebben. Zij krijgen direct een plan naar werk. De maatregelen hebben gezorgd voor een verbetering van de doorlooptijd.

De doorstroom naar werk in relatie tot het gemiddeld aantal cliënten is minimaal gelijk aan het jaar daarvoor

De belemmeringen om door te stromen naar werk worden gemiddeld steeds groter worden en dat maakt de doelstelling ambitieus. Ondanks meer frequente aandacht voor de re-integratie inspanningen van cliënten, is de uitstroom naar werk gedaald ten opzichte van vorig jaar. Uit de benchmark is gebleken dat WerkSaam met de uitstroom naar werk wel

aanzienlijk hoger scoort dan de benchmark. De doorstroom stagneert mede door de instroom van inburgeraars. Bij deze groep is doorstroom naar werk niet direct mogelijk, aangezien de inburgering prioriteit heeft. Ook is het aantal cliënten dat parttime is gaan werken tot hun maximale capaciteit met 10% gestegen. Dit leidt echter niet tot volledige uitstroom en is daarmee niet zichtbaar in deze KPI.

Het aandeel duurzame uitstroom naar werk ten opzichte van de totale uitstroom naar werk is minimaal 90%

De doelstelling van 90% duurzame uitstroom naar werk ten opzichte van de totale uitstroom naar werk is niet behaald. Wel is het percentage van 87% behaald. In het afgelopen jaar is de duurzame uitstroom wel aanzienlijk verbeterd. Ook de benchmarkcijfers van Divosa tonen dit aan. In 2023 presteert WerkSaam voor het eerst bovengemiddeld. Ook wordt gezien dat door de arbeidsmarktkrapte werkgevers snel geneigd zijn medewerkers in dienst te nemen. Soms blijkt het een mismatch en is er geen sprake van duurzame uitstroom. In de overtuiging dat werk het beste medicijn is, worden coaches aangespoord om bij twijfel toch in te zetten op werk. Dat brengt dan wel meer risico met zich mee op herinstroom.

In 2023 in totaal 4 nieuwe publiek private en maatschappelijke partnerschappen die ontwikkeling opleveren voor onze doelgroep

In december zijn we de vierde publiek private samenwerking van 2023 aangegaan met het programma 'Inrichten Overheidsbrede Loketten' van het Ministerie van BZK om de dienstverlening aan burgers te verbeteren.

Programma Inkomensregelingen

Het Programma Inkomensregelingen bevat de inkomensvoorziening BUIG (Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten), het Bbz (Besluit bijstandverlening zelfstandigen) en de activiteiten in het kader van de handhaving.

- BUIG – baten: de terugontvangsten zijn € 455.000 hoger dan de prognose. Er werden in het laatste kwartaal verhoudingsgewijs meer terugvorderingen ingesteld en er waren minder kwijtscheldingen.
- Bijdrage gemeenten: dit is de bijdrage van de gemeenten aan de uitkeringslasten BUIG (dit zijn niet de uitvoeringslasten maar de verstrekkingen bijstand). De totale lasten BUIG zijn € 49,6 miljoen. Dit bedrag is lager dan de rijksbijdrage en terugontvangsten (samen € 54,7 miljoen). Het verschil is verwerkt als een negatieve bijdrage voor de gemeenten, of wel: gemeenten houden € 5,1 miljoen over op de rijksbijdrage.
- Bbz – baten: de terugontvangsten op de kapitaalverstrekkingen zijn hoger door een paar grote aflossingen van leningen in het laatste kwartaal. Het saldo van terugontvangsten, nieuwe kapitaalverstrekkingen en onderzoekskosten wordt verrekend met de gemeenten.
- Mutatie reserves: er wordt € 38.000 aan de reserve uitvoeringskosten Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) onttrokken ter dekking van de uitvoeringskosten Tozo in 2023. Van de reserve is volgend jaar nog een klein bedrag nodig. Het niet gebruikte deel in de reserve uitvoeringskosten Tozo van € 625.000 valt vrij in 2023. Dit is een voordeel voor de gemeenten.

Programma Plus, extra en overige taken

In de gemeenschappelijke regeling staat wat WerkSaam doet voor de gemeenten. Naast basistaken kunnen gemeenten WerkSaam extra opdrachten geven. Dit kan door een bestaande taak te verstevigen of door het uitvoeren van een extra of een plustaak.

WerkSaam voerde in 2023 – naast de basistaken - de volgende opdrachten uit:

Voor alle Westfrieze gemeenten:

- Verstrekken van een aanvullende uitkering voor jongeren (bijzondere bijstand).
- Debiteurenbeheer en terugvorderen van bijzondere bijstand.
- Uitbetalen van de individuele studietoeslag. De gemeenten bepalen of inwoners recht hebben op deze studietoeslag. WerkSaam verzorgt uitsluitend de betaling (en eventueel de invordering).
- Uitvoering geven aan de nieuwe Wet Inburgering in het Regionaal Inburgerings Team (RIT). Met ingang van 1 januari 2022 is de nieuwe wet Inburgering ingegaan. Voor de uitvoering van deze wet werken gemeenten samen in het RIT. Nieuwkomers in West-Friesland krijgen een brede intake en vervolgens een passend scholingstraject binnen de gekozen leerroute. Dit wordt gecombineerd met maatschappelijke begeleiding en re-integratieactiviteiten zodat de nieuwkomers zo snel mogelijk hun weg vinden in Nederland.

Voor individuele gemeenten:

- Het opleggen en innen van boetes bijzondere bijstand (Koggenland, Opmeer, Medemblik).
- Het toezichthouden en gastheer/vrouw zijn op het station Bovenkarspel – Grootebroek.
- Vanaf 1 april 2023 is WerkSaam gestart met het uitbetalen van het leefgeld voor Oekraïners voor de SED gemeenten.
- Vanaf 1 juli betaalt WerkSaam ook het leefgeld voor Oekraïense ontheemden die woonachtig zijn in Medemblik.

Bedrijfsvoering

Het hoofdstuk Bedrijfsvoering gaat over de kosten die samenhangen met de uitvoering van de programma's Arbeidsparticipatie, Begeleide arbeidsparticipatie en Inkomen met inbegrip van de werkinfrastructuur die WerkSaam gebruikt voor de arbeidsontwikkeling van mensen.

Ziekteverzuim maximaal 5% staf en 11,6% Sociale werkplaats- en Beschut werkenmedewerkers

Het verzuim bij WerkSaam is hoog. Het verzuim is hoger dan voor de coronaperiode. Landelijk is er inmiddels een dalende trend te zien (5,5% in het 4e kwartaal 2023), maar bij WerkSaam nog niet. Hierover zijn meerdere gesprekken gevoerd met de bedrijfsarts en de verzuim coördinator, zowel door het management als door de OR. Deze benadrukken dat er sprake is van 'pech'. De oorzaak van het verzuim ligt meestal buiten WerkSaam.

De cliënttevredenheid is minimaal een 7,5

In 2023 was de cliënttevredenheid van onze cliënten precies een 7,5. Een nadere analyse laat zien dat we in de tweede helft van het jaar een mooie stijgende lijn in tevredenheid zagen, met een gemiddelde van een 7,7 in het vierde kwartaal. De tevredenheid over het voortgangsgesprek met de coach werd zelfs beoordeeld met een 8.

Het bedrag dat gemeenten betalen voor de dienstverlening door WerkSaam (de gemeentelijke bijdrage) blijft gelijk aan 2022

Het bedrag dat gemeenten betalen voor de dienstverlening door WerkSaam (de gemeentelijke bijdrage) blijft gelijk aan 2022. Via de gemeentelijke bijdrage betalen gemeenten voor de dienstverlening door WerkSaam. In voorgaande jaren werd een bedrag gebruikt uit de reserve om de gemeentelijke bijdrage niet te laten stijgen. Vanaf 2023 is er sprake van een sluitende begroting, waarbij er wel extra aandacht nodig is voor de vele incidentele opdrachten en subsidies. De gemeentelijke bijdrage wordt wel verhoogd met de regionaal vastgestelde indexatie van 2,3% en autonome ontwikkelingen (Beschut werk). Door veel incidentele meevallers zoals rente, hogere toegevoegde waarde en reserves die vrij kunnen vallen dragen gemeenten in 2023 minder bij aan WerkSaam.

Risico's

Op basis van de ingeschatte risico's op dit moment (€ 1,763 mln.) is de algemene reserve (€ 2,244 mln.) ruim voldoende om het risicobedrag af te dekken.

Controleverklaring

De accountant heeft op 25 april 2024 een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening 2023. Vanaf 2023 ziet het oordeel van de accountant uitsluitend toe op het aspect getrouwheid en niet meer op het aspect rechtmatigheid. De rechtmatigheid is door WerkSaam zelf gecontroleerd en verantwoord in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening 2023. Het oordeel van de accountant ziet bij de jaarrekening 2023 daarom ook toe op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

Rekeningresultaat 2023

Het resultaat van de jaarrekening 2023 bedraagt € 1.696.000. Dit bestaat uit € 1.854.000 incidenteel en € 158.000 structureel. Het gerealiseerde resultaat is € 281.000 voordeliger dan de prognose in de najaarsnota. Dit resultaat is voornamelijk veroorzaakt door incidentele baten. Zonder deze incidentele baten is het jaarresultaat € 158.000 negatief. Voor gemeente Koggenland gaat het om een positief resultaat van € 74.000 incidenteel ten opzichte van de prognose in de najaarsnota 2023.

Resultaatbestemming

Bij de behandeling van de jaarrekening 2023 in het algemeen bestuur (AB) van WerkSaam Westfriesland zal besloten worden over de bestemming. Het voorstel is het gerealiseerde resultaat van € 1.696.000 uit te keren aan de gemeenten.

2. Een positieve zienswijze af te geven op de begroting 2025

Begroting 2025

Doelstellingen begroting 2025

De in de kadernota 2025 genoemde doelstellingen komen terug in de begroting 2025. Alle Westfriesse gemeenten hebben een positieve zienswijze afgegeven op de Kadernota 2024. Zie hiervoor de brief "Zienswijze op kadernota 2025 en diverse moties" van WerkSaam, 22 maart 2024 (bijlage 1).

In de begroting zijn de doelstellingen verder uitgewerkt in de volgende programma's:

- Programma arbeid;
- Programma inkomensregelingen;□
- Programma Plus, extra en overige taken;
- Bedrijfsvoering.

Er wordt per programma ingegaan op wat er bereikt moet worden en wat dat gaat kosten. Daarnaast worden de verschillen met de voorjaarsnota 2024 toegelicht. Verwezen wordt naar de begroting.

De Kadernota 2025 is door het Algemeen Bestuur van WerkSaam vastgesteld. Dit is beleidsmatig en financieel het uitgangspunt voor de begroting 2025. In de kadernota 2025 zijn de kaders van de nieuwe wet- en regelgeving weergegeven. Er zijn geen ontwikkelingen geweest tussen het opstellen van de kadernota en deze begroting. Er zijn wel twee moties ingediend:

- Een verzoek om concrete scenario's uit te werken met mogelijke besparingen.
- Er is een vooraankondiging geweest voor een onderzoek naar bezuinigingsmogelijkheden voor alle gemeenschappelijke regelingen in Westfriesland waaronder ook WerkSaam.

De Westfriese gemeenten hebben aangekondigd dat Gemeenschappelijke Regelingen vanaf 2026 bij moeten dragen aan de bezuinigingen die verwacht worden. Gemeenten noemen dit het ravijnjaar. Het is onzeker of een bezuiniging wordt opgelegd en hoe hoog die zal zijn. Gezien de moties die zijn afgegeven bij de Kadernota 2025 is de kans op een bezuiniging groot. Omdat de bezuiniging op tijd is aangekondigd heeft WerkSaam de tijd om hierop voor te sorteren waardoor de kans dat dit risico zich ook daadwerkelijk gaat voordoen wordt bijgesteld naar laag (20%). De impact is gezet op maximaal 5% van de gemeentelijke bijdrage.

Risico's

In de berekening van het benodigde weerstandsvermogen is rekening gehouden met de volgende risico's:

- Resultaat Leerwerkbedrijven
- Wegvallen incidentele dekking
- Externe factoren
- Uitvoeringstaken Wet Inburgering
- Mogelijke bezuinigingen
- Bijdrage gemeenschappelijke regeling en gemeentefonds
- Additionele werkplekken beschut werk.

Het totaal van de risico's is ingeschat op € 1,772 mln. Op basis hiervan is de algemene reserve (€ 2,244 mln.) ruim voldoende om het risicobedrag af te dekken.

Indexering

De indexatie van 3,9% is conform de Kadernota 2025 verwerkt. Dit percentage is regionaal bepaald voor alle Gemeenschappelijke Regelingen. Voor inburgering is in een aparte dienstverleningsovereenkomst de index voor de loonvoet sector overheid opgenomen. Die is voor 2025 bepaald op 5,8%.

Meerjarenperspectief 2026-2028

Voor de jaren na 2026-2028 voorziet WerkSaam de volgende grote inhoudelijke wijzigingen:

- **Strategisch beleidsplan 2025 en verder**

Het huidige strategisch beleidsplan van WerkSaam beslaat de periode 2020 tot 2025. De eerste jaren van het bestaan van WerkSaam waren gericht op het worden van één organisatie voor de uitvoering van de brede Participatiewet. De daaropvolgende vijf jaren zijn vooral gericht op het voortdurend blijven innoveren en ondernemen, inspelen op maatschappelijke trends die een andere kijk geven op de waarde van wat je als organisatie doet en waar je voor staat. In het op te stellen strategisch beleidsplan 2025 en verder scherpen we dit verder aan.

- **WerkSaam 2028**

Door de uitstroom van Wsw-medewerkers en een andere en lagere financiering vanuit het Rijk voor de beschut werkers, staat de toekomstbestendigheid van de leer-werkbedrijven onder druk. De verwachting is dat de leer-werkbedrijven een steeds lagere toegevoegde waarde realiseren en binnen vijf tot tien jaar rode cijfers gaan draaien. Om dit voor te zijn, zijn we in afwachting van ontwikkelingen van het Rijk aan de slag gegaan met "WerkSaam 2028". Een project om samen op zoek te gaan naar oplossingsrichtingen om medewerkers die het zelfstandig op de arbeidsmarkt niet redden ook in de toekomst te ontwikkelen naar werk en/of een goede werkplek te bieden.

Het meerjarenperspectief is sluitend.

KANTTEKENINGEN Aanwezige risicofactoren en kanttekeningen zijn hierboven reeds vermeld.

FINANCIËN *Financiële bijdrage gemeente*

Het resultaat van de jaarrekening 2023 bedraagt € 1.696.000. Aan het algemeen bestuur (AB) van WerkSaam Westfriesland zal voorgesteld worden het resultaat uit te keren aan de gemeenten.

De gemeentelijke bijdrage 2025 van gemeente Koggenland bedraagt € 1.078.000. In de Kadernota 2025 (zie raadsvoorstel zienswijze kadernota 2025 WerkSaam van 5 februari 2024) is € 1.092.300 opgenomen. Het verschil met de kadernota komt doordat de bijdrage voor additionele werkplekken beschut werk niet meer nodig is vanuit de gemeenten. Hieronder staat de tabel uit het raadsvoorstel van 5 februari 2024, waarin de bedragen verder uitgesplitst zijn.

Overzicht bijdrage WerkSaam 2025

	Koggenland Begroting 2024 Jaarschijf 2025	WerkSaam Kademota 2025	Koggenland Nadeel opnemen in PN 2024-2028
Bijdrage apparaatskosten/bedrijfsvoering	837.200	886.700	49.500
Bijdrage Beschut Werk	62.000	93.400	31.400
Uitvoeringskosten Inburgering	72.400	112.200	39.800
	971.600	1.092.300	120.700

Op basis van de begroting 2025 komen de volgende getallen naar voren:

	Koggenland Begroting 2024 Jaarschijf 2025	WerkSaam Begroting 2025	Koggenland Nadeel opnemen in PN 2024-2028
Bijdrage apparaatskosten/bedrijfsvoering	837.200,00	884.000,00	46.800,00
Bijdrage Beschut Werk	62.000,00	84.000,00	22.000,00
Uitvoeringskosten Inburgering	72.400,00	110.000,00	37.600,00
	971.600,00	1.078.000,00	106.400,00

De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2024 € 971.600 en in 2025 € 1.078.000. De budgettaire consequentie van € 106.400 wordt meegenomen in de gemeentelijke perspectiefnota 2024-2028.

DUURZAAMHEID WerkSaam staat voor een duurzame, inclusieve samenleving. WerkSaam draagt dit actief uit en zoekt met werkgevers partnerschappen die hieraan bijdragen. WerkSaam stimuleert haar klanten, partners en opdrachtgevers dat zij zich inzetten voor een inclusieve maatschappij. WerkSaam sluit als Global Goals regio aan bij de Gemeenten4globalgoals. De Verenigde Naties wil met de Global Goals (duurzame ontwikkeldoelen) van de wereld een betere plek maken in 2030. WerkSaam draagt als uitvoerder van de Participatiewet, namens de 7 Westfriesse gemeenten, direct bij aan 4 doelen, te weten:

ALTERNATIEVE MOGELIJKHEDEN Er zijn geen reële andere mogelijkheden.

PACT VAN WESTFRIESLAND In opdracht van de gemeenteraden is hard gewerkt aan het formuleren van de maatschappelijke opgaven in West-Friesland. De gemeenschappelijke regelingen spelen daarin een belangrijke rol binnen de door de zeven gemeenteraden vastgestelde thema's.

COMMUNICATIE Het besluit over de zienswijze van uw raad wordt meegedeeld aan het algemeen bestuur van de GR WerkSaam Westfriesland.

VERVOLG Zie kopje communicatie.

- BIJLAGEN
1. Brief Zienswijzen op kadernota 2025 en diverse moties
 2. Jaarstukken 2023 WerkSaam Westfriesland
 3. Controleverklaring jaarrekening 2023 WerkSaam Westfriesland
 4. Sociaal jaarverslag 2023 WerkSaam Westfriesland (enkel benaderbaar via <https://readymag.website/u63648906/4591723/>)
 5. Concept Begroting 2025 WerkSaam Westfriesland

Datum college: 4 juni 2024

Burgemeester en wethouders van Koggenland.